

ARBETSRAPPORT NR 78
Ungdomars dagstidningsläsning

Anders Lithner
Ingela Wadbring

1997

ISSN 1101-4679

Förord

Hösten 1997 fick Dagspresskollegiet i uppdrag av Tidningsutgivarna (TU) att göra en analys av ungdomars läsning av och förhållningssätt till dagstidningar, baserat på tillgänglig forskning inom området. Dagspresskollegiet har under många år arbetat med analyser av dagstidningars publik, varför dessa erfarenheter kunde komma till användning i uppdraget.

Utgångspunkten för analysen är att det finns ett antal tendenser i samhället som påverkar papperstidningen, exempelvis ekonomiska förändringar och den allt snabbare utvecklingen på medieområdet. Ungdomar är en särskilt intressant grupp att studera då dessa inte hunnit skaffa sig stabila vanor eller en ekonomisk stabilitet i samma utsträckning som vuxna. TU ställer sig därför ett antal frågor inför framtiden och behöver ett underlag inför sitt fortsatta arbete. I rapporten ligger tyngdpunkten på en kartläggning av hur ungdomars (15-24 år) medievanor ser ut i förhållande till äldres medievanor. Är det så att unga läser så mycket mindre idag än tidigare? Gäller det i så fall både morgon- och kvällspress? Vilka tänkbara förklaringar kan finnas till förändrade mediemönster? Det är exempel på frågor som belyses i rapporten.

Arbetsfördelningen författarna emellan har varit att vi – tillsammans med Bo-Christer Lundquist från TU – lagt upp rapporten, medan Anders Lithner gjort den empiriska bearbetningen och författarna tillsammans svarar för slutsatserna.

Rapporten har i en första version presenterats – muntligt och skriftligt – för TU. För att därefter också komma andra intresserade till godo publiceras den också i JMGs rapportserie.

Göteborg och Stockholm i oktober 1997

Ingela Wadbring

bitr. forskare
Dagspresskollegiet

Bo-Christer Lundquist

direktör
Tidningsutgivarna

Innehåll

Ungdomars dagstidningsläsning	5
Morgontidningsläsningen	
- Färre läser mycket.....	7
Kvällstidningsläsningen	
- De unga börjar likna de äldre.....	9
Ungdomars totala dagstidningskonsumtion	
- Nästan alla läser någon tidning	12
Vilka ungdomars läsning minskar?	
- Resurserna styr dagspresskonsumtionen.....	14
I konkurrens med andra medier	
- Ungdomars övriga mediekonsumtion.....	16
En avslutande reflexion...	
...om en oviss framtid.....	17
Noter	18
Litteratur	18

Figurförteckning

Figur 1	Regelbundenheten i morgontidningsläsningen 1987-1996.....	7
Figur 2	Andelen 15-24-åringar som läser en morgontidning minst 5 dagar i veckan, i jämförelse med andelen i samma grupp som läser en morgontidning en genomsnittlig dag.....	9
Figur 3	Regelbundenheten i kvällstidningsläsningen 1987-1996	10
Figur 4	Andelen 15-24-åringar som läser en kvällstidning minst 3 dagar i veckan, i jämförelse med andelen i samma grupp som läser en kvällstidning en genomsnittlig dag	11
Figur 5	Andelen unga och äldre som med olika regelbundenhet läser antingen en morgon- eller en kvällstidning 1987-1996.....	13
Figur 6	Andelen 15-24-åringar som läser en morgontidning minst 5 dagar i veckan, eller en kvällstidning minst 6 dagar i veckan, i jämförelse med andelen i samma grupp som läser antingen en morgontidning eller en kvällstidning en genomsnittlig dag	14

Tabellbilageförteckning

1. Morgontidningsläsningen

Tabell 1.1	Regelbundenheten i morgontidningsläsningen, efter ålder	20
Tabell 1.2	Regelbundenheten i morgontidningsläsningen, efter ålder	20
Tabell 1.3	Andelen morgontidningsprenumeranter, efter ålder	21
Tabell 1.4	Andel personer som anger att de brukar ägna olika lång tid åt sin lokala morgontidning, efter ålder	21
Tabell 1.5	Lästiden bland morgontidningsläsare en genomsnittlig dag i minuter	21
Tabell 1.6	Andelen hushåll med morgontidningsprenumeration samt andelen prenumeranter bland de som läser en morgontidning minst en dag i veckan, efter ålder	21
Tabell 1.7	Andel boende i hushåll med prenumerations som läser sin morgontidning minst 5 dagar/vecka, efter ålder	22
Tabell 1.8	Andelen som läser en morgontidning minst 5 dagar i veckan, efter intresse av politik i allmänhet	22
Tabell 1.9	Andelen morgontidningsprenumeranter, efter subjektiv uppfattning om den egna ekonomin under det senaste året, fördelat mellan 15-24-åringar och 25-75-åringar	22

2. Kvällstidningsläsningen

Tabell 2.1	Regelbundenheten i kvällstidningsläsningen, efter ålder	23
Tabell 2.2	Regelbundenheten i kvällstidningsläsningen, efter ålder	23
Tabell 2.3	Lästiden bland kvällstidningsläsare en genomsnittlig dag i minuter	23

3. Den totala dagspresskonsumtionen

Tabell 3.1	Andel som antingen läser en morgon- eller en kvällstidning med olika regelbundenhet, efter ålder	24
Tabell 3.2	Andelen med olika kombinationer av regelbunden morgon- och kvällstidningskonsumtion, efter ålder	24
Tabell 3.3	Andelen som läser en morgontidning minst 5 dagar/vecka och/eller en kvällstidning minst 6 dagar/vecka, efter subjektiv uppfattning om den egna ekonomin under det senaste året, fördelat mellan 15-24-åringar och 25-75-åringar	25

Tabell 3.4	Andelen som läser en morgontidning minst 5 dagar/vecka och/eller en kvällstidning minst 6 dagar/vecka, efter subjektiv uppväxtklass, fördelat mellan 15-24-åringar och 25-75-åringar	25
-------------------	--	----

Tabell 3.5	Andelen som läser en morgontidning minst 5 dagar/vecka och/eller en kvällstidning minst 6 dagar/vecka efter kön, fördelat mellan 15-24-åringar och 25-75-åringar.....	26
-------------------	---	----

4. Andra utvecklingstrender

Tabell 4.1	Andelen som uppger att den egna ekonomin försämrats under det senaste året, efter ålder	26
-------------------	---	----

Tabell 4.2	Andel som uppger sig vara mycket eller ganska intresserade av politik i allmänhet, efter ålder.....	26
-------------------	---	----

Tabell 4.3	Andel boende i ensamhushåll, efter ålder	27
-------------------	--	----

Tabell 4.4	Andel av grupper med olika kombinationer av regelbunden morgon- och kvällstidningskonsumtion som minst fem dagar/vecka tittar på olika nyhets-sändningar på TV, efter ålder.....	27
-------------------	--	----

Tabell 4.5	Regelbundenheten i tittande på TV4:s morgon-TV, efter ålder.....	28
-------------------	--	----

Tabell 4.6	Mediekombinationer: TV, radio, morgontidning och kvällstidning i olika grupper. Andel som en genomsnittlig dag använder respektive kombination.....	28
-------------------	---	----

Tabell 4.7	Andel av grupper med olika kombinationer av regelbunden morgon- och kvällstidningsläsning som uppger sig läsa dagstidningar på Internet, efter ålder	29
-------------------	--	----

Tabell 4.8	Andel av grupper med olika kombinationer av regelbunden morgon- och kvällstidningskonsumtion som har tillgång till persondator i hemmet, efter ålder.....	29
-------------------	---	----

Ungdomars dagstidningsläsning

Med anledning av de senaste årens allt tätare rapporter om minskad tidningsläsning bland ungdomar har Dagspresskollegiet på uppdrag av Tidningsutgivarna genomfört en analys av de ungas förändrade tidningsvanor. Materialet är tänkt som beslutsunderlag inför det fortsatta arbetet med en av TU föreslagen branschgemensam satsning för att övervinna problemet med de ungas försvagade läsvanor.

I korthet är slutsatsen att nedgången av de ungas läsning framför allt består av en förskjutning nedåt i *regelbundenhet*, det vill säga de som läser ofta har blivit färre och de som läser sällan fler. Särskilt uppenbart är detta mönster för morgontidningsläsningen, medan en viss ökning också av andelen ickeläsare kan noteras för kvällstidningarna.

Det framstår också som ganska klart att det generellt sett är samhällets mer resurssvaga som minskat sin läsning mest och speciellt tydlig är denna tendens för resurssvaga ungdomar.

De mönster som betecknar de ungas läsning, återfinns i de flesta fall även i de äldre läsargrupperna, men är där inte lika tydliga. Gemensamt för både unga och äldre är också att nästan alla läser en morgon- eller en kvällstidning åtminstone någon gång per vecka.

Inte sällan hävdas det att dagspressens fortsatt starka ställning står och faller med att ungdomar utvecklar vanan att läsa tidningen. De som menar att uppkomsten av dylika stabila tidningsvanor inte är lika självklar för dagens unga som för gårdagens, brukar anföra en rad sociala och strukturella förändringar härtill. Hotbilden rymmer framför allt tre element:¹

1. *Sociala förändringar* med fler ensamhushåll som generellt läser tidningar i mindre utsträckning än familjehushåll, samt en försvagning av den medborgerliga plikten att läsa dagstidning.
2. *Ekonomiska förändringar*. Ökad arbetslöshet och allmänt försämrade hushållsekonomi.
3. *Förändringar på medieområdet*. Dagstidningarnas mediedominans har försvagats i takt med att konkurrensen från nya medier och den totala informationsmängden tilltagit.

Kanske finns också visst fog för farhågor. Att dagstidningsläsningen har dalat något under 1990-talet, har knappast undgått någon. En svagt men entydigt fallande kurva beskriver de senaste årens utveckling av såväl läsningen och prenumerationen, som av tidningarnas faktiska upplaga. Nedgången gäller både morgon- och kvällspress. Svenskarna är förvisso alltså ett av världens mest tidningsläsande folk, men det finns all anledning att ta den senaste tidens negativa trend på allvar.

Speciellt markant har nedgången visat sig vara i samhällets mer resurssvaga grupper² och till dessa kan i detta sammanhang också just ungdomar räknas. Regelbundenheten i läsningen har i princip minskat något i alla åldersgrupper utom bland pensionärerna, men de ungas läsning förtjänar ändå särskild uppmärksamhet, dels eftersom nedgången är tydligare i den gruppen än i andra, dels då sannolikheten för uppkomsten av regelbundna tidningsvanor ökar om de etableras tidigt i livet. Föreliggande alster är tänkt att beskriva de förändringar som har skett av ungas tidningsläsning sedan slutet av 1980-talet, i jämförelse med övriga åldersgrupper och ställt mot bakgrund av förändringar på den övriga mediascenen samt inom samhällets övergripande sociala strukturer.

I tidigare studier har ungdomar i åldersintervallet 15 till 24 år befunnits minska regelbundenheten i sin dagstidningsläsning på ett sätt som påkallar en vidare analys och även om denna grupp alltså inte är den enda vars tidningsläsning blivit mindre regelbunden (på senare år har bland annat 30 till 49-åringarna uppvisat en liknande nedgång) är det just denna ungdomsgrupp som här kommer att stå i fokus. Siffror och tabeller är hämtade ur två stora, årligen genomförda publikundersökningar – Riks-SOM³ och Mediebarometern⁴. I den förstnämnda ombeds undersökningsdeltagarna beskriva i vilken utsträckning de brukar ta del av olika medier, medan man i Mediebarometern efterfrågar den *faktiska mediekonsumtionen under föregående dag*. Genom att jämföra resultat ur dessa båda studier ges möjlighet att jämföra vana och räckvidd. I första hand är det läsningen och inte prenumerationen som befunnits intressant, eftersom ungdomars prenumeration i betydande grad är avhängig av huruvida de fortfarande bor i föräldrahemmet, där prenumerationen för deras del ännu inte kostar pengar. Statistiken över de ungas läsning utgör därför troligtvis en bättre grund för att bedöma deras framtida prenumerationsbenägenhet, än befintlig prenumerationsdata.

Redogörelsen börjar med en kartläggning av de förändringar som skett inom morgontidningsläsningen. Därefter ägnas ett motsvarande avsnitt åt kvällstidningsläsning, följt av en ansats till samlat perspektiv, där morgon- och kvällspress sammanförs under begreppet dagspress. Därefter diskuteras vilka grupper av de unga som i första hand döljer sig bakom de sjunkande siffrorna och där återfinns också en del offentlig statistik över, för dagstidningsläsningen betydelsefulla, samhällsstrukturella förändringar under den aktuella tidsperioden. Efter ett resonemang kring övriga mediers eventuella inverkan på läsningen, avslutas framställningen med en kort reflexion kring vilka slutsatser som kan dras av studien i sin helhet.

Morgontidningsläsningen

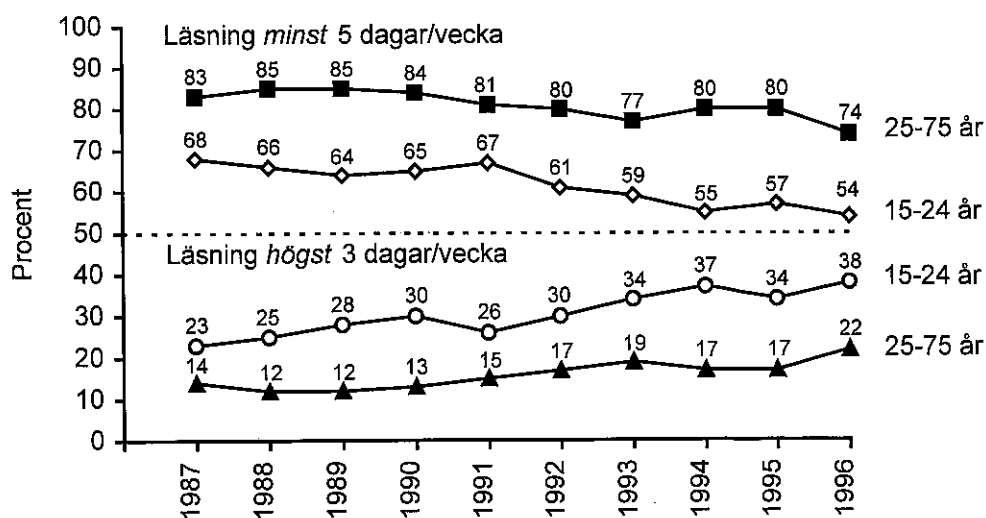
- Minskad regelbundenhet men nästan samma räckvidd

Den svenska morgonpressen har tappat mer än 100 000 exemplar sedan slutet av 1980-talet⁵. I förhållande till de cirka tre och en halv miljon exemplar som utgör dess totala upplaga, är dock inte detta någon särskilt stor nedgång och den innebär på intet sätt att morgontidningar är en försvinnande företeelse – tvärtom är den svenska morgonpressen mycket stark. Däremot reser det givetvis frågor om svenskarnas morgontidningskonsumtion. Motsvaras upplagefallet av en parallell nedgång i läsningen?

Vad man kan konstatera är att det i första hand är regelbundenheten som sakta har avtagit. Människor läser inte tidningen lika ofta som de en gång gjorde. I synnerhet gäller detta för ungdomar, men de är inte ensamma om detta mönster.

Av figur 1 framgår att den regelbundna läsningen, som här definierats som minst fem dagar i veckan, har minskat sedan 1987, medan den mindre frekventa läsningen högst tre dagar i veckan, ökat i ungefär motsvarande grad. Även om förskjutningen är tydlig både för yngre och för äldre, är den procentuella nedgången något större för 15-24-åringarna, än för de övriga. 1987 uppgav knappt en fjärdedel av de unga att de avstod från morgontidning fyra dagar i veckan eller mer. 1996 gör nästan två femtedelar samma val. Motsvarande andel bland de äldre läsarna är i dag ungefär lika stor som de ungas var vid mätseriens början, medan deras regelbundna läsning alltså är högre än de ungas varit under hela perioden. Läsningen fyra dagar i veckan har inte förändrats i någon klar riktning och finns därför inte med i figuren.

Figur 1 Regelbundenheten i morgontidningsläsningen 1987-1996 (procent)

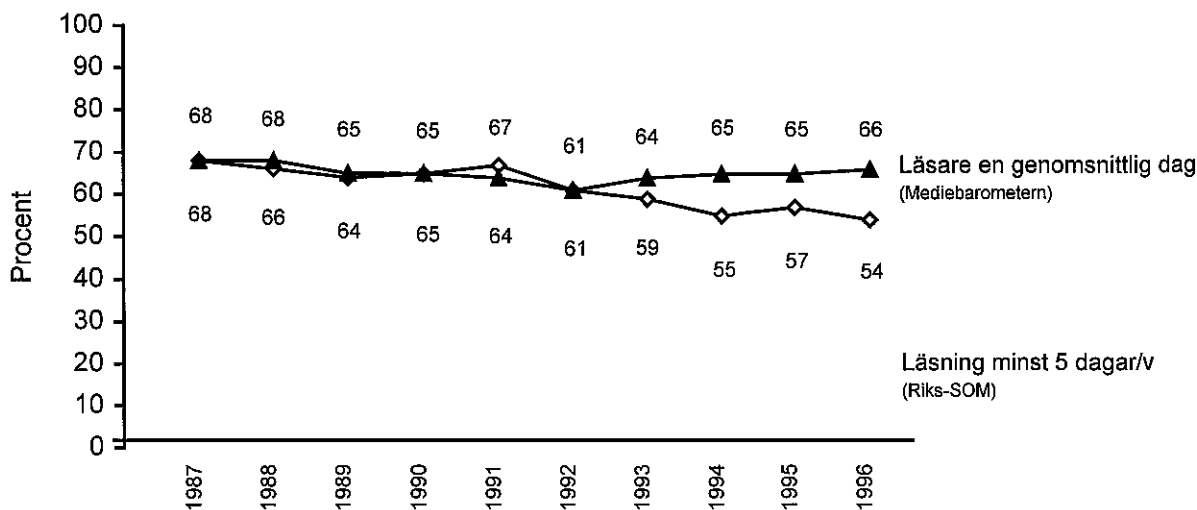
Källa: Riks-SOM-undersökningarna

Läsningen högst tre dagar i veckan i figur 1, rymmer också de som inte läser alls. Av kurvorna att döma skulle alltså nedgången i den regelbundna läsningen kunna bero på att en tiondel av befolkningen slutat läsa tidningen. Så är emellertid inte riktigt fallet. Ser man till morgontidningsläsningen minst en dag i veckan, är nedgången mer marginell och andelen som läser tidningen en, två eller tre dagar i veckan har bland de unga ökat mer än vad andelen ickeläsare har gjort och bland de äldre ungefär lika mycket. I samma riktning talar prenumerationsciffrorna. Andelen boende i hushåll med morgontidningsprenumeration har visserligen sjunkit ett par procent både för unga och äldre, men nedgången står inte i proportion till den som har skett av läsningen minst fem dagar i veckan (se bilaga, tabell 1.2 och 1.3). Till detta ska läggas att läsningen bland ungdomar boende i hushåll där finns en morgontidningsprenumeration, också har blivit mindre regelbunden under de senaste åren (se bilaga, tabell 1.6).

Vi kan alltså konstatera att nedgången i morgontidningsläsningen inte enbart orsakats av en drastiskt växande skara ickeläsare, utan också – eller kanske till och med snarare, och inte minst bland de unga – till stor del av en förskjutning nedåt i regelbundenhet. Man kan tycka att det saknar betydelse hur ofta de unga läser tidningen, så länge de prenumererar på den. Men de ungas prenumerationsciffror berättar som sagt i stor utsträckning bara i vilken mån de fortfarande bor kvar i föräldrahemmet.

Att det i första hand rör sig om en minskning av *regelbundenheten* i tidningspublikens läsning och inte om en minskning av *tidningspubliken* i sig, framgår också tydligt av att morgonpressens räckvidd alltså är förhållandevis stabil. I figur 2 (nästa sida) har de ungas regelbundna läsning brutits ut ur föregående diagram och placerats jämte kurvan över andelen av gruppen som läser en morgontidning en genomsnittlig dag. Figuren visar att morgonpressens räckvidd bland de unga inte har genomgått samma förändringar som deras regelbundna läsning. Diskrepansen mellan de båda kurvorna illustrerar snarast ett annat fenomen som har att göra med publikens attityder till morgontidningsläsning. I Riks-SOM efterfrågas som nämnts hur ofta undersökningsslagarna *brukar* läsa; i Mediebarometern efterfrågas om de *läste i går*. Trots att den faktiska gårdagsläsningen bara minskat marginellt, skattar de unga sin läsning som mindre regelbunden i dag än för ett decennium sedan. Detta beror troligtvis delvis på att det nuförtiden inte upplevs som lika viktigt – eller prestigefullt – att kunna berätta att man läser sin morgontidning varje dag⁶.

Figur 2 Andelen 15-24-åringar som läser en morgontidning minst 5 dagar i veckan i jämförelse med andelen i samma grupp som läser en morgontidning en genomsnittlig dag (procent).

Källa: Riks-SOM-undersökningarna och Mediebarometern

Om vi istället koncentrerar oss på utvecklingen av morgontidningsläsarnas genomsnittliga *lästid*, finner vi att den, i likhet med den regelbundna läsningen kontra räckvidden, bjuder på skillnader mellan uppgiven vana och faktisk gårdagskonsumtion. Riks-SOM-data ger vid handen att andelen unga som uppger sig läsa tidningen i 15-30 minuter, har sjunkit sakta under perioden, medan andelen i samma grupp som läser fem till tio minuter har ökat. Samma mönster återfinns i det totala urvalet, men är där inte lika påtagligt som bland 15-24-åringarna (se bilaga, tabell 1.4). Emellertid är sannolikt också denna förskjutning delvis skenbar. Studerar man istället resultat ur Mediebarometern, upptäcker man nämligen att den tid som läsarna ägnar sin tidning under en genomsnittlig dag, knappast har förändrats alls. Män och de mellan 25 och 44 har minskat sin lästid något, men 15-24-åringarna läser inte kortare tid i dag, än i slutet på 1980-talet. Ånyo torde diskrepansen till stor del ha sin förklaring i förändrade normer och attityder.

Kvällstidningsläsningen

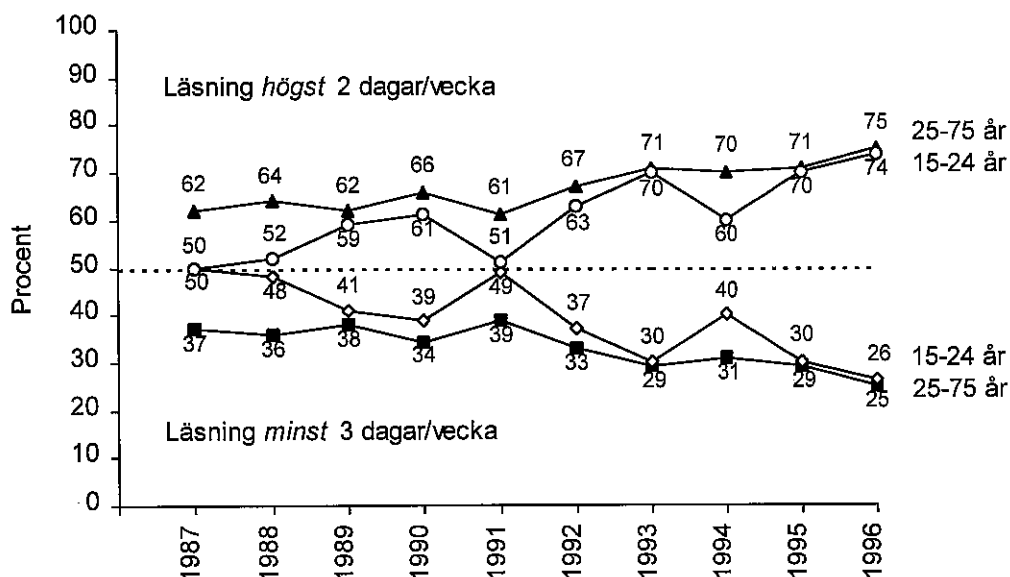
- De unga börjar likna de äldre

Kvällspressen har sedan slutet av 1980-talet tappat ungefär 20 procent av sin upplaga⁷. Detta är en betydligt större tillbakagång än den som drabbat morgonpressen. De senare årens nedgång av kvällstidningsläsningen, följer emellertid i huvudsak samma mönster som morgontidningsläsningens: de verkligt trogna läsarna har blivit färre och de mer sporadiska fler. 15-24-åringarna var länge flitiga kvällstidningsläsare och ännu 1996 läser ungefär 60 procent av gruppen någon kvällstidning minst en gång i veckan. Dock var denna siffra så hög som 79 procent 1987 och ser vi till ande-

len av åldersgruppen som läser en kvällstidning en genomsnittlig dag, har också den siffran sjunkit påtagligt, från ungefär 40 till 30 procent.

Figur 3 (nästa sida) illustrerar tydligt de förändringar som kvällspressläsningen har genomgått under de senaste åren. Hälften av 15-24-åringarna läste vid periodens början någon kvällstidning minst tre dagar i veckan, mot en dryg tredjedel bland de äldre. Sedan dess har ungdomarnas regelbundna läsning steg för steg kommit att nästan halveras och de två senaste åren tangeras i princip de siffror som beskriver de äldre läsarnas konsumtion. Också regelbundenheten i de äldre åldersgrupperna läsning har sjunkit, men nedgången där är inte lika brant.

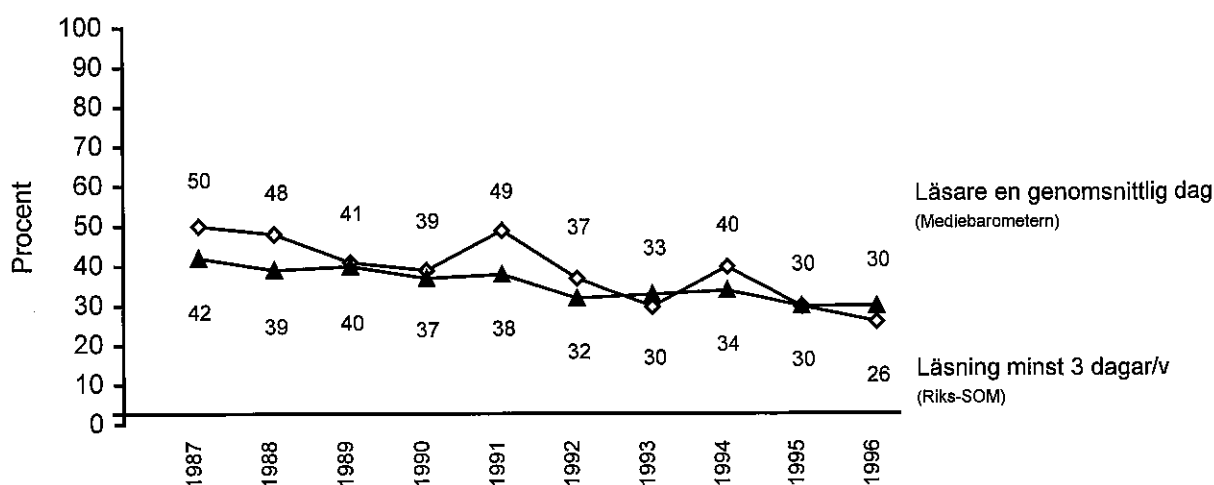
Figur 3 Regelbundenheten i kvällstidningsläsningen 1987-1996 (procent)

Källa: Riks-SOM-undersökningarna

Vad som inte framgår av ovanstående diagram är att kvällspressens nedgång, till skillnad från morgonpressens, också rymmer en ganska ansevärd andel ungdomar som mer eller mindre slutat att läsa. Det har visserligen skett en förskjutning av regelbundenheten även här – läsningen en till två dagar i veckan har till exempel ökat på bekostnad av läsningen tre dagar eller fler – men också andelen som sällan eller aldrig läser kvällstidningar har ökat. Nästan 40 procent av ungdomarna tillhör i dag den gruppen, mot bara drygt 20 procent 1987. Samma mönster kan noteras också för gruppen som är äldre än 24, men är där inte lika iögonfallande (se bilaga, tabell 2.1).

Figur 4 Andelen 15-24-åringar som läser en kvällstidning minst 3 dagar i veckan i jämförelse med andelen i samma grupp som läser en kvällstidning en genomsnittlig dag (procent).

Källa: Riks-SOM-undersökningarna och Mediebarometern

Figur 4 är en jämförelse mellan de ungas läsning minst tre dagar i veckan, hämtad från figur 3, och andelen av gruppen som läser en kvällstidning en genomsnittlig dag, hämtad från Mediebarometern. Figuren ger ingen anledning att misstänka att en normförskjutning liknande den som kan skönjas vid motsvarande jämförelse för morgonpressen, också har utvecklats för kvällstidningsläsningen. Någon sådan hade heller inte varit att vänta, eftersom köpet av en kvällstidning är så mycket närmare förbundet med läsningen av densamma, än vad morgontidningsprenumerationen är med morgontidningsläsningen.

Att kurvorna som beskriver de ungas läsning i figur 4 är så ojämna kan bero på flera saker. SOM-undersökningarna genomförs under hösten och det statistiska utfallen skulle kunna vara en följd av kortvariga uppgångar i läsningen orsakade av speciella händelser under höstmånaderna 1991 och 1994 – de två år som kraftigast avviker från kurvans sträckning. Under hösten 1991 var jakten på den så kallade Lasermanen som intensivast; kriget på Balkan blossade upp; Sovjetunionen bröt samman och främmande u-båtar jagades i svenska vatten. Under hösten 1994 inträffade Estonia-olyckan; det hölls rättegång mot Mattias Flink och svenskarna röstade om inträde i EU⁸. Dessa händelser, tillsammans med det faktum att det båda dessa höstar hölls riksdagsval i Sverige, kan mycket väl ha påverkat lösnummerförsäljningen i sådan grad att det också givit utslag i SOM-enkäternas fråga om kvällstidningsvanor. Det hör till bilden att en mer eller mindre stor uppgång i läsningen kan registreras för samtliga Sveriges kvällstidningar under de två åren⁹. Däremot har dessa händelser inte givit något utslag i Mediebarometerens räckviddsmätningar, vilket sannolikt till stor del beror på att den undersökningen inte är avgränsad till just nämnda höstmånader. Möjligen har händelserna också medfört att människor uppfattat sig som mer regelbundna läsare än vad de faktiskt är.

Att de yngres kurva böjer kraftigare än de äldres dessa år, kan möjligen bero på att de yngres kvällstidningsköp inte i samma utsträckning har hunnit bli en vana och att de därför är känsligare för vad tidningen innehåller. De har heller inte i samma utsträckning som äldre sitt informationsbehov tillgodosett med en morgontidningssprenumeration. Att kurvan för morgontidningsläsningen inte tar likadana språng under de två åren, beror sannolikt på att morgontidningar i första hand är just prenumererade och enskilda nyheter – låt vara dramatiska – påverkar möjligtvis människors lösnummerköp, men sannolikt endast i mycket ringa grad deras prenumerationsbenägenhet.

Den *tid* som kvällspressläsarna ägnar åt sin tidning, har inte förändrats mycket under de senaste tio åren, åtminstone inte bland ungdomarna. Den knappa tredjedel av 15-24-åringarna som under en genomsnittlig dag 1996 läste en kvällstidning, ägnade den i genomsnitt 20 minuter. Siffran ska jämföras med riksgenomsnittets 26 minuter (se bilaga, tabell 2.3). Tyvärr saknas möjligheter att ställa denna tid – som är ett genomsnitt av publikens *gårdagsläsning*, presenterad i Mediebarometern – mot siffror baserade på läsarnas uppskattning av hur de *brukar* läsa, eftersom frågan inte ställs i SOM-undersökningarna.

Ungdomars totala dagstidningskonsumtion

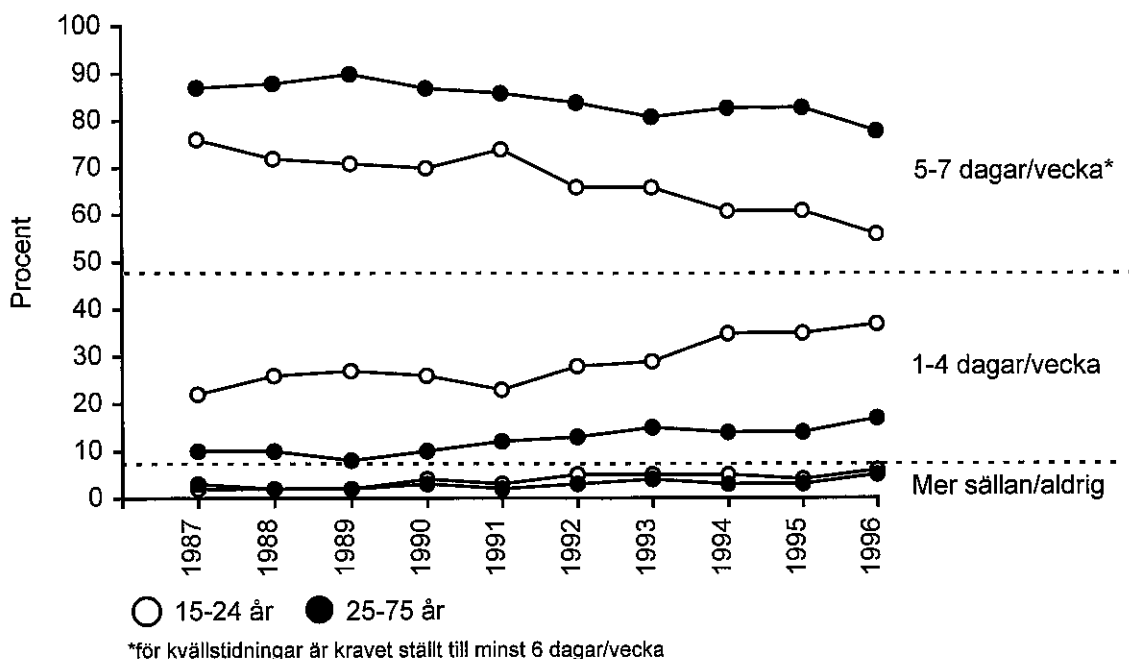
- Nästan alla läser någon tidning

Hittills redovisade data ger anledning till vissa farhågor. Det råder knappast något tvivel om att dagspressen har tvingats till en viss tillbakagång under senare år. Men – och det måste poängteras – svensk dagspress är internationellt sett oerhört stark. Den nedgång som kan registreras är i dagsläget inte alarmerande, även om den på sikt kan bli mycket allvarlig.

Figur 5 är en illustration av hur den totala dagspresskonsumtionen har förändrats sedan 1987. Vad den visar är ännu en gång att regelbundenheten i läsningen avtagit, men också att andelen ickeläsare fortfarande är mer eller mindre marginell. Även om fler och fler – och särskilt bland de yngre – väljer att läsa tidningen lite mindre ofta, läser det absoluta flertalet åtminstone någon *varje vecka*. Att kurvorna i figur 4 i så hög grad sammanfaller med kurvorna för morgontidningsläsningen, beror på att andelen personer som läser kvällstidningar oftare än de läser morgontidningar är så liten. För de exakta siffrorna för respektive år, åldersgrupp och konsumtionsnivå, se bilaga, tabell 3.1.

Figur 5 Andelen unga och äldre som med olika regelbundenhet läser antingen en morgon- eller en kvällstidning 1987-1996 (procent)

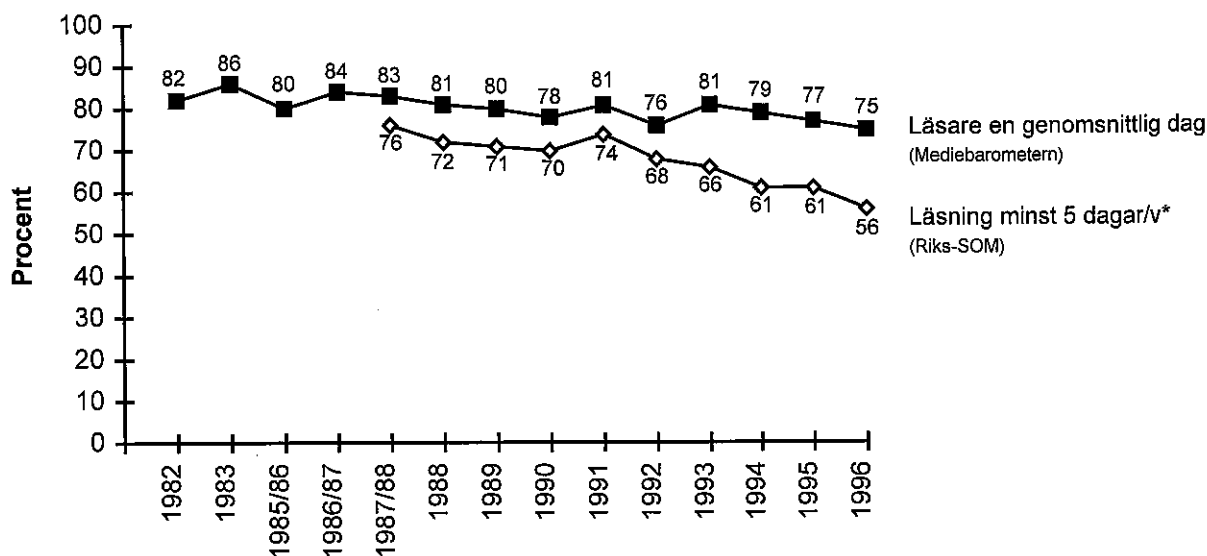

Källa: Riks-SOM-undersökningarna

Påståendet att en växande andel unga så småningom kommer att göra sin entré i vuxenlivet utan tidigare tidningsvanor, är alltså en sanning med modifikation. Låt vara att regelbundenheten i de ungas tidningsvanor sviktar, men att läsa en tidning bara en gång i veckan är också en vana. De indirekta effekterna av att de ungas tidningsvanor på senare tid har försvagats, kan avläsas först då de lämnat ungdomen bakom sig. En analys av den grupp som 1987 var 15 till 24 år – och som alltså var 24 till 33 år 1996 – visade att gruppen efter åtta förhållandevis stadiga år, minskat regelbundenheten i sin läsning ganska påtagligt mellan de två senaste mätningarna. Det är dock för tidigt att säga någonting om vad detta verkligen betyder. Stora avvikelser under ett enda år bör alltid tolkas med skepsis.

Om vi vår vana trogen jämför de ungas kurva i diagrammet ovan med dagspressens räckvidd i samma grupp, finner vi som väntat att morgonpressens starka genomslag i den graf som beskriver regelbundenheten, gör att tidigare nämnda diskrepans mellan vana och räckvidd dyker upp igen. Diagrammet är dock intressant i så motto att det tydligt illustrerar den stabilitet som av tradition präglar läsningen av svensk dagspress. Den samlade dagspressens räckvidd är, om än något fallande, både stabil och hög också i den unga delen av befolkningen.

Figur 6 Andelen 15-24-åringar som läser en morgontidning/tidning minst 5 dagar i veckan eller en kvällstidning minst 6 dagar i veckan i jämförelse med andelen i samma grupp som läser antingen en morgontidning eller en kvällstidning en genomsnittlig dag (procent)

Källa: Riks-SOM-undersökningarna och Mediebarometern

Låt oss summera vad vi hittills känner till. Vi kan konstatera att tidningsläsningen har gått ned i Sverige sedan slutet av 1980-talet; att allt färre läser riktigt regelbundet och att allt fler läser något mer sporadiskt; att denna nedgång är särskilt tydlig för ungdomar. Men, att de flesta trots allt läser någon tidning minst en gång i veckan. Vi ska nu gå vidare och se vilka ungdomar som står för den nedgång som påvisats.

Vilka ungdomars läsning minskar?

- Resurserna styr dagspresskonsumtionen

Redan i inledningen till denna studie fastslogs att nedgången av den regelbundna tidningskonsumtionen, särskilt kunnat lokaliseras till samhällets mer resurssvaga grupper. Även om ungdomar generellt kan räknas till de resurssvaga, exempelvis i bemärkelsen att arbetslöshet drabbat gruppen relativt hårt, kan naturligtvis också olika unga förfoga över olika stora resurser. Nästan oberoende av vilket angreppssätt man väljer för att mäta ungdomars resursnivå, blir det inte helt oväntade resultatet att de unga med knappa resurser har minskat sin tidningsläsning mer än de med större tillgångar.

I SOM-undersökningarna är antalet svarande i åldrarna 15-24 så litet att ytterligare uppdelningar, i exempelvis kön eller klass, inte kan göras utan att den statistiska säkerheten äventyras. Dock framträder den samlade bilden av flera analyser i så klar dager att vissa slutsatser nog ändå kan dras. Unga med arbetarbakgrund har minskat

sin redan från början lägre dagstidningsläsning mer än vad unga med tjänstemannabakgrund gjort; nedgången bland unga med förvärvsarbete är mindre än nedgången för de som är utan; unga kvinnor har — särskilt under de senaste åren — minskat sitt läsande mer än männen. Personer som upplever att den egna ekonomin försämrats under det senaste året minskar också i både läsning och prenumeration mer än de som inte tycker så och mönstret är åtminstone fram till 1995 likadant när politiskt intresserade ungdomar jämförs med ungdomar som uppger att de inte är intresserade av politik. Att de i vid bemärkelse svagare grupperna i denna uppräkningsläsning, läser mindre än de mer resursstarka, behöver inte förvåna någon. Att deras procentuella nedgång under de senaste åren också är större än för de resursstarka, ger emellertid visst fog för antaganden om att informationsklyftan växer. Samtliga analyser ovan är alltså beräknade på ett litet antal svarande, men tillsammans tecknar de bilden en grupp unga som av olika skäl minskat sitt tidningsläsande. Sannolikt hade denna bild varit än klarare om inte som nu personer med utländskt medborgarskap av metodologiska skäl behövts uteslutas ur analyserna.

Enkla ekonomiska förklaringar till ovan beskrivna fenomen, är hållbara endast så länge det är de resurssvagas minskade prenumeration som diskuteras. Förklaringen till att också unga med daglig tillgång till en tidning *läser* den allt mindre ofta (jfr bilaga, tabell 1.6), måste sökas på annat håll. Måhända bevitnar vi resultatet av en normförskjutning som i denna grupp kommit att reducera prestige och viktigheten av att dagligen läsa en tidning — och som därmed lämnat utrymme för en ny medieprioritering, med tidningsläsningen längre ned på listan.

Det hör till saken att dessa mönster går igen även i de äldre åldersgrupperna, men bilden är mindre tydlig där. Den kompliceras också av det faktum att den negativa trend som tidigare nästan bara kunnat skönjas i samhällets mer resurssvaga grupper, mellan 1995 och 1996 tycks ha spritt sig också till de mer resursstarka. Exempelvis finner vi att äldre sprungna ur tjänstemannafamiljer faktiskt står för en större nedgång i tidningsläsningen än de med arbetarbakgrund mellan dessa år. På samma sätt ser vi också hur de politiskt intresserade minskat regelbundenheten i sin tidningsläsning mer än de politiskt ointresserade mellan 1995 och 1996. Denna avvikelser från tidigare mycket stabila och höga värden skulle kunna ha sin förklaring i att en pågående normförändring nu också nått samhällsliga strata i vilka tidningen tidigare varit närmast helig. Man bör emellertid vara synnerligen försiktig vid tolkningen av undersökningsresultat — i detta fall genererade ur Riks-SOM — som under ett enda år avviker kraftigt från annars jämna kurvor. Siffrorna bakom samtliga påståenden som har med tidningspublikens resursnivå att göra, finns redovisade i tabellform i bilagan (tabell 1.7; 1.8; 3.3; 3.4 och 3.5).

Oavsett hur klar bild vi gör oss av tidningsläsningen i nuet, går det inte att säga någonting säkert om framtiden. Vad man kan säga är att dessa förändringar har skett parallellt med att 15-24-åringarna har blivit allt färre — gruppen storlek minskade med cirka sju procent mellan 1990 och 1995 — och att den drabbats allt hårdare av arbetslöshet. I slutet av 80-talet var bara drygt tre procent av arbetskraften i dessa åldrar arbetslös, mot ungefär 15 procent 1995. Det är som bekant svårt att säga hur arbetsmarknaden kommer att utvecklas. Däremot vet man med större säkerhet att

storleken på gruppen kommer att fortsätta att minska med ungefär 60 000 personer eller cirka fem procent, fram till år 2000.¹⁰ Den grupp unga som minskat sin tidningsläsning består inte enbart av arbetslösa, men det råder inga tvivel om att de ungas läsning minskat i takt med att arbetslösheten gått upp och att ett framgångsrikt genomförande av statsministerns halveringsplaner, nog hade syntts i upplagestatistiken.

Andelen 15-24-åringar som bor i ensamhushåll har, åtminstone i SOM-materialet, inte ökat nämnvärt under mätperioden. De undersökningsdeltagare som bor ensamma är också för få för att statistik över deras tidningsvanor ska bli tillförlitlig. Således går det inte att säga så mycket om hushållsstorlekens eventuella bidrag till den minskade läsningen. Det enda som är höjt över alla tvivel är att boende i ensamhushåll totalt sett läser mindre än andra, av både morgon- och av kvällspress.

I konkurrens med andra medier

- Ungdomars övriga mediekonsumtion

Klart står att såväl TV-tittandet som radiolyssnandet har ökat bland ungdomar sedan 1980-talets slut, om man ser till andelen tittare respektive lyssnare en genomsnittlig dag. Andelen TV-tittare har ökat med cirka 15 procent och andelen radiolyssnare med drygt fem. Att beskriva konkurrensförhållandet mellan dagstidningsläsningen och dessa båda medier är dock svårare - tidningen kan man läsa trots att radion står på och TV tittar de flesta på under kvällen, när tidningens brukstid i stort sett är till ända.

Den lite nyare företeelsen morgon-TV, skulle möjligen kunna vara en konkurrent i tid och rum, varför det kan vara intressant att studera publikutvecklingen för denna mediettring. Man finner då att tittandet på TV4:s frukost-TV har ökat stadigt ifrån starten, men att bara drygt 10 procent av de unga ser sändningarna minst fem dagar i veckan, vilket inte är en nämnvärt högre siffra än för befolkningen i stort (se bilaga, tabell 4.5). Det kan också vara värt att konstatera att en genomsnittlig dag 1996 tittade 21 procent av 15-24-åringarna på TV och lät samtidigt bli att läsa någon tidning. Motsvarande siffra för hela befolkningen är 16 procent (se bilaga, tabell 4.6).

Dagspressens konkurrens med andra medier är icke enbart en konkurrens om publikens val av informationsförmedlare. Men eftersom dagstidningar till sin karaktär bygger just på nyhetsförmedling, är det intressant att ställa tidningsläsningen mot olika nyhetsprogram för televisionen (se bilaga, tabell 4.4). Vi finner då att kvällspresspubliken skiljer sig en del från morgonpresspubliken i sitt tittande på TV-nyheter. Såväl TV4:s nyheter som TV3 Direkt har sin mest trogna publik bland de som också regelbundet konsumerar kvällspress - och särskilt bland de som samtidigt inte är speciellt regelbundna morgontidningsläsare. Både TV4:s Nyheterna som TV3 Direkt har under de senaste åren förlorat regelbundna tittare bland de ungdomar som konsumerar både morgon- och kvällspress regelbundet. De ungdomar som inte läser vare sig morgon- eller kvällstidningar riktigt regelbundet har sedan starten

av TV3 och TV4 successivt ökat sitt tittande på kanalernas nyhetssändningar, utan att för den skull titta nämnvärt mindre på SVT:s Rapport. Också bland övriga åldersgrupper som inte regelbundet läser dagspress, har tittandet på TV4:s Nyheterna ökat, men dessa har också parallellt minskat sitt tittande på just Rapport. De unga som regelbundet läser morgonpress och samtidigt inte har regelbundna kvällstidningsvanor har, i likhet med alla grupper — unga och gamla — ökat sitt tittande på TV4:s nyheterna, men sedan 1992 minskat sitt tittande på TV3:s korta nyheter till ungefär den nivå som kännetecknar de äldre morgontidningsläsarna.

Huruvida nya medier som till exempel Internet, utgör något hot mot dagspressen är svårt att säga. Statistik för 1996 tyder visserligen på att personer som inte konsumerar vare sig morgon- eller kvällspress riktigt regelbundet, är de flitigaste användarna av dagstidningar på just Internet (se bilaga, tabell 4.7), men dessa siffror bör dock tolkas med stor försiktighet då antalet personer som regelbundet använder sig av tidningar på nätet alltså är mycket litet. Dessutom är de ungdomar som har tillgång till dator i hemmet fler bland dem som regelbundet läser antingen både morgon- och kvällstidningar eller bara det ena slaget, än de som inte lika regelbundet läser någondera tidningstyp. Noterbart är också att en större andel av den unga kvällstidningspubliken under de senaste åren har haft tillgång till dator i hemmet, än vad som är fallet för den renodlade morgontidningspubliken. För de äldre grupperna är mönstret närmast det omvända (se bilaga tabell 4.8).

En avslutande reflexion...

...om en oviss framtid

I inledningen nämndes tre typer av förändringar som hotar dagspressens starka ställning — sociala, ekonomiska och medierelaterade. Förhoppningen är att detta arbete har skänkt visst ljus över den utveckling som dagspressläsningen genomgått parallellt med dessa förändringar. Den bild som kunnat tecknas påvisar framför allt den stora komplexitet som karaktäriserar de orsaksförhållanden som döljer sig bakom människors tidningsvanor.

Alla tre ovan nämnda förändringar spelar roll för hur de ungas läsning gestaltas. Den *sociala* förändringen syns tydligt när vi jämför resultaten från SOM-undersökningen med Mediebarometern. Uppfattningen att man brukar läsa en morgontidning regelbundet korresponderar inte med hur det ser ut då frågan ställs om gårdagskonsumtionen; den norm som säger att man bör ha till vana att ta del av en morgontidning ser ut att ha försvagats. Motsvarande mönster kan dock inte skönjas ifråga om kvällstidningsläsning.

I nuläget är det omöjligt att veta om de ungdomar som minskat sitt tidningsläsande kommer att uppta mer regelbundna vanor när de väl lämnar ungdomen bakom sig. Det är rimligt att anta att med mer stabila vanor och tryggare inkomst kommer också stabilare tidningsvanor. Kanske har den — i sig inte avgörande — *ekonomiska* tillbakagång som drabbat många yngre, varit det som frammanat en social norm vilken

endast betraktar dagstidningen som ett av flera tillgängliga alternativ för den nödvändiga dagsorienteringen. Ungdomar har i större utsträckning än äldre växt upp i ett samhälle med ett *mediesystem* som är mångfacetterat, och väljer därför medier utifrån ett delvis förändrat förhållningssätt.

Trenden som kan skönjas skulle – i alla fall på sikt – kunna bli allvarlig. Om dagens unga inte ökar sin läsning av tidningar när de blir äldre, torde det leda till att morgondagens unga i än större utsträckning än idag växer upp i hushåll där tidningsläsning inte är någon självklar daglig vana, något som i sin tur får långsiktiga konsekvenser.

Noter

¹ se Weibull (1995)

² jfr Jansson (1997)

³ SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför varje år en nationell frågeundersökning – Riks-SOM. Undersökningen har genomförts sedan 1986, men på grund av vissa brister i kodningen från 1986 har endast undersökningar från 1987 och framåt används i detta arbete. 2800 personer ingår varje år i det obundna slumpmässiga urval som används i undersökningen och av dessa har genom åren mellan 65 och 75 procent besvarat enkäten. Innan 1992 ingick endast svenska medborgare i åldrarna 15 till 75 år i urvalet. Sedan dess har även utländska medborgare och personer mellan 75 och 80 år inkluderats, men för att tidsserierna i denna studie ska innehålla fullt jämförbara siffror har endast svenska medborgare mellan 15 och 75 år tagits med i analyserna.

⁴ Mediebarometern är en årlig räckviddsundersökning som har genomförts sedan 1979. Undersökningen sker med hjälp av telefonintervjuer till cirka 2200 slumpmässigt utvalda personer i åldrarna nio till 79 år. Dessa ombuds berättar i vilken utsträckning de tagit del av olika medier under föregående dag.

⁵ Se TS-boken

⁶ jfr Wadbring och Weibull (1997)

⁷ Se TS-boken

⁸ Uppgifterna är hämtade ur Anno 91 (1992) och Anno 94 (1995)

⁹ Se Wadbring (1996)

¹⁰ Siffrorna är hämtade ur Statistisk årsbok 1997

Litteratur

Anno 91 (1992) Corona: Malmö.

Anno 94 (1995) Corona: Malmö.

Hellingwerf, Karin Björkqvist (1996) *Mediebarometern 1979-1995*. Arbetsrapport 61. Institutionen för journalistik och masskommunikation. Göteborgs universitet

Jansson, André (1997) "Svensk dagstidningsläsning i förändring" I Holmberg, S. & L. Weibull (red) *Ett missnöjt folk?* SOM-rapport 18, SOM-institutet. Göteborgs universitet.

Mediebarometer 1996 (1997) *MedieNotiser*, Nordicom-Sverige, Göteborgs universitet Nr. 1, 1997

Statistisk årsbok för Sverige 1997. Statistiska Centralbyrån: Stockholm.

TS-boken 1997. Tidningsstatistik: Sollentuna.

Wadbring, Ingela (1996) "Tidningsläsningen igår och idag." I Holmberg, S. och L. Weibull (red) *Mitt i nittiotalet*. SOM-rapport.16, SOM-institutet. Göteborgs universitet.

Wadbring, Ingela och Lennart Weibull (1996) "Räckvidd och läsvana 1986-1995. En nivåjämförelse mellan två tidningsmått." I Carlsson, U. (red) *Mediebarometer-seminarium*. MedieNotiser, Nordicom-Sverige, Göteborgs universitet Nr. 3, 1996.

Weibull, Lennart (1995) "Dagspressen i samhället: tankar, teorier, metoder" I Weibull, L. och C. Kratz (red) *Tidningsmiljöer: Dagstidningsläsning på 1990-talet*. Dagspresskollegiet, Göteborgs universitet.

Tabellbilaga

I tabellbilagan ingår fler tabeller än vad som hänvisas till i texten. Tanken har varit att presentera ett så brett underlag som möjligt, så att den som är intresserad själv kan gå in och detaljstudera tendenser och förhållanden.

Samtliga tabeller utom tabell 1,5, 4.6 och 2.3 (se separat källangivelse) är beräknade på obundna slumpmässiga urval av svenska medborgare i åldrarna 15 till 75 år och är genererade ur Riks-SOM-undersökningarna (se beskrivning i fotnot 3). Åldersgruppen 15 till 24 år, som stått i fokus för detta arbete, är representerad av mellan 240 och 330 svarande varje år. Detta gör att gruppen inte kan delas upp i underkategorier utan att felmarginalen blir ganska hög. Sådana tabeller där gruppen ändå delats upp bör således tolkas med stor försiktighet.

1 Morgontidningsläsningen

Tabell 1.1 Regelbundenheten i morgontidningsläsningen, efter ålder (procent)

	7 dagar/v		6 dagar/v		5 dagar/v		4 dagar/v		3 dagar/v		2 dagar/v		1 dag/v		Ej regelb.	
	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-25	25-75	15-25	25-75	15-25	25-75
1987	25	35	31	41	13	7	9	3	7	4	4	2	2	1	12	7
1988	23	34	32	43	11	8	10	3	6	4	4	1	2	1	13	6
1989	23	36	30	41	12	8	8	3	9	3	4	2	4	1	11	7
1990	25	33	20	44	20	7	5	3	9	2	4	2	3	1	14	8
1991	17	31	34	42	16	7	7	3	5	4	4	2	1	2	16	8
1992	15	32	31	39	16	9	10	4	11	5	3	2	5	2	10	9
1993	19	33	30	37	11	7	7	4	9	5	5	2	2	2	18	10
1994	17	32	26	38	12	9	8	4	11	4	5	2	4	2	17	9
1995	20	33	21	38	16	9	10	3	9	5	5	2	4	2	16	9
1996	17	30	25	36	12	8	9	4	9	7	8	2	5	2	16	12

Tabell 1.2 Regelbundenheten i morgontidningsläsningen, efter ålder (procent)

		1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	Diff.*
Minst 5 dagar/v	15-24 år	68	66	64	65	67	61	59	55	57	54	-14
	25-75 år	83	85	85	84	81	80	77	80	80	74	-11
Högst 3 dagar/v	15-24 år	23	25	28	30	26	30	34	37	34	38	+15
	25-75 år	14	12	12	13	15	17	19	17	17	22	+10

* Differens mellan högsta och lägsta värde

Tabell 1.3 Andelen morgontidningsprenumeranter, efter ålder (procent)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Av hela urvalet	77	77	78	76	78	77	75
Av gruppen 15-24 år	68	65	72	64	69	65	65
Av gruppen 25-75 år	79	79	79	78	79	79	76

Tabell 1.4 Andel personer som anger att de brukar ägna olika lång tid åt sin lokala morgontidning, efter ålder (procent)

	Inget		5-10 min		15-30 min		35-60 min		Mer än 60 min	
	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75
1987	12	6	26	11	57	65	5	16	-	3
1988	12	5	28	14	58	65	2	14	-	2
1989	7	6	30	11	57	65	4	16	-	3
1990	12	8	26	14	58	62	5	14	-	3
1991	13	7	28	15	55	63	4	14	-	2
1992	9	8	30	15	57	61	4	14	-	3
1993	16	8	26	15	54	61	4	13	-	2
1994	13	7	28	15	52	61	6	15	-	2
1995	13	8	32	14	52	62	4	14	-	2
1996	15	9	31	15	52	62	2	16	-	2

Tabell 1.5 Lästiden bland morgontidningsläsare en genomsnittlig dag (minuter)

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
15-24 år	22	18	18	20	21	17	18	19	21	19
Totalt	32	30	31	29	29	29	29	31	31	29

Källa: Mediebarometer 1996

Tabell 1.6 Andelen hushåll med morgontidningsprenumeration samt andelen prenumeranter bland de som läser en morgontidning minst en dag i veckan, efter ålder (procent)

		1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
15-24 år	Totalt	74	75	72	68	65	72	64	69	65	65
	Av läsare	83	85	79	76	76	78	77	81	75	76
25-75 år	Totalt	82	83	81	79	79	79	78	79	79	76
	Av läsare	87	88	87	85	85	85	85	85	85	84

Tabell 1.7 Andel boende i hushåll med prenumeration som läser sin morgontidning minst 5 dagar/vecka, efter ålder (procent)

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
15-24 år	69	69	66	61	69	60	69	59	56	60
25-75 år	87	87	89	90	87	85	84	84	86	83

Tabell 1.8 Andel som läser en morgontidning minst 5 dagar i veckan, efter intresse av politik i allmänhet (procent)

Politiskt intresse	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Ganska eller mycket intresserad	75	75	76	76	75	71	73	70	73	65
Inte särskilt eller inte alls intresserad	68	68	69	65	64	62	59	60	59	59

Tabell 1.9 Andelen morgontidningsprenumeranter, efter subjektiv uppfattning om den egna ekonomin under det senaste året, fördelat mellan 15-24-åringar och 25-75-åringar (procent)

Den egna ekonomin under det senaste året		1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
15-24 år	Förbättrad eller oförändrad	72	68	75	67	70	65	69
	Försämrad	58	56	66	67	65	66	51
25-75 år	Förbättrad eller oförändrad	81	81	83	84	82	82	79
	Försämrad	75	75	74	71	73	74	72

2 Kvällstidningsläsningen

Tabell 2.1 Regelbundenheten i kvällstidningsläsningen, efter ålder (procent)

	6-7 dagar/v		3-5 dagar/v		1-2 dagar/v		Mer sällan /aldrig		Minst 1 dag/v		Andel trogna*	
	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-25	25-75
1987	22	20	28	17	29	21	21	41	79	58	28	34
1988	19	20	30	16	27	23	25	41	76	59	25	34
1989	16	23	25	16	28	21	32	40	69	60	23	38
1990	17	17	21	17	32	19	30	47	70	53	24	32
1991	18	20	31	19	29	20	22	41	78	59	23	34
1992	14	15	23	18	29	21	34	45	66	54	21	28
1993	14	14	16	15	30	24	41	47	60	53	23	26
1994	13	15	27	16	30	25	30	45	70	56	19	27
1995	10	13	20	16	37	25	33	46	67	54	15	24
1996	7	11	19	14	35	24	38	50	61	49	12	23

* Andelen trogna läsare utgörs av andelen som läser minst 6 dagar i veckan i procent av andelen som läser minst någon gång per vecka.

Tabell 2.2 Regelbundenheten i kvällstidningsläsningen, efter ålder (procent)

		1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	Diff.*
Minst 3 dagar/v	15-24 år	51	48	41	39	49	37	30	40	30	26	-25
	25-75 år	37	36	38	34	39	33	29	31	29	25	-14
Högst 2 dagar/v	15-24 år	50	52	59	61	51	63	70	60	70	74	+24
	25-75 år	62	64	62	66	61	67	71	70	71	75	+14

* Differens mellan högsta och lägsta värde

Tabell 2.3 Lästiden bland kvällstidningsläsare en genomsnittlig dag (minuter)

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
15-24 år	24	23	20	21	21	19	19	22	22	20
Totalt	29	29	26	27	26	25	26	27	26	26

Källa: Mediebarometer 1996

3 Den totala dagspresskonsumtionen

Tabell 3.1 Andel som antingen läser en morgon- eller en kvällstidning med olika regelbundenhet, efter ålder (procent)

	Minst 5 dagar/v*		Minst 3 dagar/v		Minst 1 dag/v		Mer sällan /aldrig	
	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75
1987	76	87	92	94	98	97	2	3
1988	72	88	91	95	98	98	2	2
1989	71	90	89	95	98	98	2	2
1990	70	87	86	94	96	97	4	3
1991	74	86	90	94	97	98	3	2
1992	68	85	89	94	97	97	3	3
1993	66	81	84	90	95	96	5	4
1994	61	83	85	92	96	97	5	3
1995	61	83	82	91	96	97	4	3
1996	56	78	79	90	94	95	6	5

* För kvällstidningar minst 6 dagar/vecka

Tabell 3.2 Andelen med olika kombinationer av regelbunden morgon- och kvällstidningskonsumtion, efter ålder (procent)

	Morgontidning minst 6 d/v Kvällstidning ej regelb. *		Kvällstidning minst 3 d/v. Morgontidning ej regelb.**		Morgontidning minst 6 d/v & kvällstidning minst 3 d/v		Vare sig regelb. morgon- eller kvällstidning	
	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75
1987	29	50	24	12	26	26	21	13
1988	29	51	23	11	26	26	23	13
1989	30	50	19	11	22	27	29	12
1990	28	53	21	10	17	24	34	14
1991	28	47	26	13	24	26	23	14
1992	34	51	26	13	11	20	29	16
1993	37	52	18	11	12	18	34	20
1994	25	51	21	11	18	20	36	19
1995	29	52	19	10	12	19	41	19
1996	33	51	17	11	9	15	41	23

* mindre än 3 d/v

** mindre än 6 d/v

Kommentar: De fyra kategorierna är ömsesidigt uteslutande

Tabell 3.3 Andelen som läser en morgontidning minst 5 dagar/vecka och/eller en kvällstidning minst 6 dagar/vecka, efter subjektiv uppfattning om den egna ekonomin under det senaste året, fördelat mellan 15-24-åringar och 25-75-åringar (procent)

Den egna ekonomin under det senaste året		1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
15-24 år	Förbättrad eller oförändrad	73	75	71	70	59	59	60
	Försämrad	64	69	66	66	67	67	46
25-75 år	Förbättrad eller oförändrad	89	87	87	85	85	86	79
	Försämrad	84	83	82	77	80	80	75

Tabell 3.4 Andelen som läser en morgontidning minst 5 dagar/vecka och/eller en kvällstidning minst 6 dagar/vecka, efter subjektiv uppväxtklass, fördelat mellan 15-24-åringar och 25-75-åringar (procent)

Subjektiv uppfattning om uppväxtfamiljens klass-tillhörighet		1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
15-24 år	Arbetarbakgrund	67	76	66	66	61	60	56
	Tjänstemannabakgrund	73	71	78	73	58	63	64
25-75 år	Arbetarbakgrund	86	86	85	82	83	82	77
	Tjänstemannabakgrund	89	89	83	84	85	83	75

Tabell 3.5 Andelen som läser en morgontidning minst 5 dagar/vecka och/eller en kvällstidning minst 6 dagar/vecka efter kön, fördelat mellan 15-24-åringar och 25-75-åringar (procent)

		1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
15-24 år	Män	73	75	71	70	59	59	60
	Kvinnor	64	69	66	66	67	67	46
25-75 år	Män	89	87	87	85	85	86	79
	Kvinnor	84	83	82	77	80	80	75

4 Andra utvecklingstrender

Tabell 4.1 Andelen som uppger att den egna ekonomin försämrats under det senaste året, efter ålder (procent)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Av hela urvalet	32	25	36	47	32	38	31
Av gruppen 15-24 år	25	21	26	38	22	25	22
Av gruppen 25-75 år	33	26	38	48	33	40	32

Tabell 4.2 Andel som uppger sig vara mycket eller ganska intresserade av politik i allmänhet, efter ålder (procent)

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
15-24 år	37	40	33	38	37	36	37	46	33	40
25-75 år	57	55	55	56	58	60	58	62	57	55

Tabell 4.3 Andel boende i ensamhushåll, efter ålder (procent)

	15-24 år	25-75 år	Totalt
1988	13	15	14
1989	17	14	15
1990	19	16	17
1991	16	16	16
1992	15	18	17
1993	16	18	18
1994	19	17	17
1995	17	18	18
1996	14	19	18

Tabell 4.4 Andel av grupper med olika kombinationer av regelbunden morgon- och kvällstidningskonsumtion som minst fem dagar/vecka tittar på olika nyhetssändningar på TV (procent)

		Morgontidning minst 6 d/v, Kvälls- tidning ej regelb. *		Kvällstidning minst 3 d/v, Morgon- tidning ej regelb. **		Morgontidning minst 6 d/v och kvällstidning minst 3 d/v		Vare sig regelb. morgon- eller kvällstidning	
		15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75
Rapport	1991	11	49	12	38	16	58	8	44
	1992	15	53	13	42	13	54	6	43
	1993	16	47	13	27	13	48	4	35
	1994	22	51	14	46	20	55	7	35
	1995	16	48	2	34	23	50	3	39
	1996	18	47	14	32	17	47	6	31
TV4:s Nyheterna	1991	1	2	6	3	7	3	2	2
	1992	14	9	23	16	19	12	8	12
	1993	25	17	40	22	47	25	20	17
	1994	32	18	39	26	30	22	22	19
	1995	27	20	50	23	27	30	22	28
	1996	28	21	30	32	26	26	24	23
TV3 Direkt	1991	-	3	11	7	10	5	-	5
	1992	10	3	7	5	6	3	3	5
	1993	6	2	8	7	9	2	3	4
	1994	7	2	12	6	9	7	8	3
	1995	1	2	6	4	7	4	3	3
	1996	4	2	11	6	4	4	6	5

* mindre än 3 d/v

** mindre än 6 d/v

Tabell 4.5 Regelbundenheten i tittande på TV4:s morgon-TV, efter ålder (procent)

	Dagligen		5-6 ggr/v		3-4 ggr/v		1-2 ggr/v		Mer sällan		Aldrig	
	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-25	25-75
1992	3	2	3	1	2	2	5	3	15	11	72	82
1993	4	3	3	2	7	4	9	5	19	16	60	71
1994	6	4	5	2	6	4	12	7	22	18	49	66
1995	5	5	5	3	9	6	8	7	27	20	47	61
1996	5	6	6	4	7	5	14	7	23	23	46	56

Tabell 4.6 Mediekombinationer: TV, radio, morgontidning och kvällstidning i olika grupper. Andel som en genomsnittlig dag använder respektive kombination (procent)

Antal medier	Totalt	Kön		Ålder					Utbildning		
		Män	Kvinnor	9-14	15-24	15-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
Radio, TV, morgon- och kvällstidning	13	15	11	4	13	11	18	16	17	14	12
Radio, morgon- och kvällstidning	2	2	2	4	13	11	18	16	1	3	3
TV, morgon- och kvällstidning	2	3	2	0	4	3	2	1	2	3	2
Radio, TV och morgontidning	38	38	39	17	30	38	44	52	41	39	43
Radio, TV och kvällstidning	6	6	6	7	5	7	6	3	5	8	4
Morgon- och kvällstidning	0	0	0	-	-	0	0	-	-	0	0
Radio och morgontidning	7	6	9	1	8	8	9	5	6	7	13
Radio och kvällstidning	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1
TV och morgontidning	7	6	7	8	6	7	6	6	6	5	8
TV och kvällstidning	2	2	2	6	4	2	2	1	2	2	1
Radio och TV	11	10	12	29	13	10	6	8	10	9	5
Morgontidning	1	2	2	-	2	2	2	1	2	1	2
Endast radio	3	3	3	3	3	4	2	2	3	3	2
Endast TV	5	5	5	20	8	3	1	2	2	3	3
Endast Kvällstidning	0	0	0	-	1	0	0	-	0	0	-
Inget av ovanstående	1	1	1	4	0	1	0	0	0	0	1
Antal svar	2248	1113	1135	222	309	728	663	326	718	755	509

Källa: Nordicom-Sverige 1996

Tabell 4.7 Andel av grupper med olika kombinationer av regelbunden morgon- och kvällstidningsläsning som uppger sig läsa dagstidningar på Internet, efter ålder (procent)

Läser dagstidning på Internet	Morgontidning minst 6 d/v, Kvällstidning ej regelb.*	Kvällstidning minst 3 d/v, Morgontidning ej regelb.**	Morgontidning minst 6 d/v och kvällstidning minst 3 d/v	Vare sig regelb. morgon- eller kvällstidning
Minst 1 d/v				
15-24 år	5	5	-	6
25-75 år	2	4	3	3
Någon gång				
15-24 år	17	16	9	19
25-75 år	6	7	7	9

* Mindre än 3 dagar/v

** Mindre än 6 dagar/v

Tabell 4.8 Andel av grupper med olika kombinationer av regelbunden morgon- och kvällstidningskonsumtion som har tillgång till persondator i hemmet, efter ålder (procent)

	Morgontidning minst 6 d/v ej regelb. Kvällstidning*		Kvällstidning minst 3 d/v ej regelb. Morgontidning**		Morgontidning minst 6 d/v & kvällstidning minst 3 d/v		Vare sig morgon- eller kvällstidning regelb.	
	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75	15-24	25-75
1987	13	8	15	7	17	5	20	7
1988	23	13	27	14	26	13	19	11
1989	20	12	19	14	16	12	19	11
1990	27	15	17	8	26	12	17	7
1991	22	16	21	12	23	11	22	8
1992	19	14	14	10	23	13	21	12
1993	35	19	21	12	41	18	29	19
1994	40	24	29	20	43	20	35	17
1995	41	31	46	20	47	26	29	27
1996	52	34	61	27	57	34	45	30

* mindre än 3 d/v

** mindre än 6 d/v